

7. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

System gospodarki odpadami dla powiatu pińczowskiego działa, zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami na lata 2007-2011, w ramach Południowego Rejonu Gospodarki Odpadami.

W ramach południowego rejonu gospodarki odpadami zakłada się rozbudowę lub budowę 1-2 rejonowych zakładów gospodarki odpadami (RZGO), w skład których mają wejść następujące obiekty:

- gminne punkty sortowania odpadów komunalnych,
- gminne punkty zbierania odpadów niebezpiecznych,
- punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- punkty demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
- instalacja do unieszkodliwiania odpadów pochodzących z akcji ratowniczo-gaśniczych.

Główne założenia proponowanego systemu gospodarowania odpadami dla powiatu pińczowskiego

Odpady wytwarzane w sektorze komunalnym

- 1) edukacja ekologiczna mieszkańców powiatu, opracowanie programów i ich realizacja,
- 2) zapewnianie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w tym:
 - rozwój selektywnego zbierania odpadów: wielkogabarytowych oraz z remontów, budowy i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej,
 - selektywne zbieranie odpadów opakowaniowych,
 - osiągnięcie minimalnych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych
 - selektywne zbieranie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
 - selektywne zbieranie odpadów niebezpiecznych,
- 3) dostosowanie funkcjonowania składowisk odpadów komunalnych do przepisów prawa,
- 4) zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych,
- 5) udział w budowie Rejonowego Zakładu Gospodarki Odpadami (RZGO) obejmującego, w przypadku rejonu południowego, wyżej wymienione obiekty.

Odpady wytwarzane w sektorze gospodarczym

- 1) selektywne zbieranie i odzysk odpadów z sektora gospodarczego,
- 2) przekazywanie specjalistycznym firmom.

Odpady niebezpieczne

- 1) Osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu, określonych ustawowo,
- 2) budowa instalacji do unieszkodliwiania z wyłączeniem składowania, odpadów pochodzących z akcji ratowniczo – gaśniczych,
- 3) Wspieranie budowy SPON (Stacja Przeladunkowa Odpadów Niebezpiecznych),
- 4) zapewnienie sieci zbierania i demontażu pojazdów wycofywanych z eksploatacji,
- 5) opracowanie programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w ramach planów gospodarki odpadami lub oddzielnie wraz ze szczegółową inwentaryzacją w poszczególnych gminach.

Biorąc pod uwagę pozyskane dane a zgromadzone w rozdziale 3 oraz na podstawie Sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami za lata 2003-2006 w tabeli 7.1 oszacowano maksymalny możliwy czas składowania na poszczególnych składowiskach już istniejących.

Tabela 7.1. Instalacje do unieszkodliwiania i do odzysku na terenie powiatu pińczowskiego

<i>Instalacje do unieszkodliwiania odpadów komunalnych</i>				
<i>Składowisko</i>	Pojemność całkowita składowiska [m ³]	Pojemność pozostała do zapełnienia [m ³]	Średnia moc przerobowa [Mg/rok]*	Maksymalny możliwy czas składowania [lata]**
Skrzypiów	500 000	135000	5600	7 – 18
<i>Inne instalacje do odzysku i unieszkodliwiania</i>				
Składowisko Skowronno Górne zakładu „Gomar”	<i>b.d.</i>	10 000	370	5***
Składowisko szlamów „Gacki”	<i>b.d.</i>	3087	7	<i>b.d.</i>
Zespół urządzeń do suszenia i przerobu odpadów gipsowych Rigips Polska	<i>nie dotyczy</i>	<i>nie dotyczy</i>		<i>nie dotyczy</i>
Zespół urządzeń ZPG ”Nowa Dolina Nidy” Sp. z o.o	<i>nie dotyczy</i>	<i>nie dotyczy</i>		<i>nie dotyczy</i>
Oczyszczalnia ścieków w Pińczowie	<i>nie dotyczy</i>	<i>nie dotyczy</i>	680	<i>nie dotyczy</i>

* Średnia moc przerobowa instalacji [Mg/rok] za lata 2003 – 2006 (na podstawie kart składowisk)

** przy założeniu średniej mocy przerobowej instalacji oraz przyjętym ciężarze właściwym odpadów komunalnych od 0,3 Mg/m³ (odpady luźne) do 0,75 Mg/m³ (odpady zagęszczone) oraz 0,83 Mg/m³ dla odpadów zawierających azbest.

***zgodnie z Przeglądem Ekologicznym z roku 2002.

Składowisko w Skrzypowie zabezpieczy potrzeby powiatu minimalnie na okres około 7 lat, przy założeniu dotychczasowej ilości odpadów przyjmowanych w skali roku. 7), ale jest przewidziane do zamknięcia w 2009 roku, po uruchomieniu składowiska w Rzędowie.

Po zamknięciu składowiska odpadów komunalnych w Skrzypowie proponuje się składowanie odpadów z terenu gmin powiatu na składowisku EZGOK zlokalizowanym w Grzybowie i/lub na składowisku w Sielecu- Biskupim (dla gmin Działoszyce i Złota)

7.1. Odpady komunalne

Zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów

Zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, to jedno z najtrudniejszych zadań w gospodarce odpadami. Jest to najbardziej pożądany sposób rozwiązywania problemów związanych z gospodarką odpadami.

Zbieranie i odbieranie odpadów

Zbieranie i odbieranie odpadów winno nieodzownie wiązać się ze wzmożoną kontrolą gmin w zakresie zawierania umów z firmami odbierającymi odpady. Dodatkowo konieczny jest nadzór nad prawidłowością wykonywania zezwoleń na odbieranie odpadów komunalnych, a w szczególności kwestie dotyczących metod oraz miejsc odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Selektywne zbieranie odpadów

W zależności od ilości wydzielanych z odpadów składników, zbieranie odpadów powinno się odbywać:

- do pojemników będących w eksploatacji u wytwórców odpadów (pojemniki indywidualne lub kontenery), z których niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne będą bezpośrednio odbierane przez wyspecjalizowaną firmę,
- w zestawach pojemników do selektywnego zbierania odpadów,
- w workach plastikowych do selektywnego zbierania odpadów - dotyczy przede wszystkim rozproszonej zabudowy.

Odpady gromadzone selektywnie powinny być odbierane metodą objazdową oznakowanym pojazdem, według przyjętego harmonogramu. Na terenie gmin powinien być zlokalizowany dodatkowo Wiejski Punkt Gromadzenia Odpadów (WPGO), który w razie konieczności mógłby okresowo magazynować odpady pochodzące z selektywnego zbierania. Minimalna częstotliwość odbioru zgromadzonych odpadów komunalnych ze względów sanitarnych powinna wynosić 2 tygodnie.

Selektywne zbieranie odpadów powinno obejmować wyodrębnienie ze strumienia odpadów komunalnych następujących frakcji:

- odpady zielone z ogrodów i parków,
- odpady z papieru i tektury ,
- odpady ze szkła i opakowania szklane (oddzielnie białe i kolorowe),
- odpady z tworzyw sztucznych,
- złom metali stalowych i kolorowych,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji ,
- zużyte baterie i akumulatory,

- oleje odpadowe,
- lampy fluorescencyjne,
- przeterminowane leki,
- opakowania po środkach niebezpiecznych,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane.

Odpady wielkogabarytowe, budowlane i poremontowe, elektryczne i elektroniczne, mineralne, niebezpieczne (zużyte baterie i akumulatory, oleje odpadowe, lampy fluorescencyjne, przeterminowane leki, opakowania po środkach niebezpiecznych) oraz metale, powstające w strumieniu odpadów komunalnych, należy gromadzić selektywnie na terenie posesji. Należy zapewnić mieszkańcom odbiór tych odpadów przynajmniej raz na kwartał. Odpady te mogą być również przekazywane (wywożone) samodzielnie przez mieszkańców do Wiejskiego Punktu Gromadzenia Odpadów oraz GPZON.

Zbieranie i odbieranie odpadów winno nieodzownie wiązać się ze wzmożoną kontrolą gmin w zakresie zawierania umów z firmami odbierającymi odpady. Dodatkowo konieczny jest nadzór nad prawidłowością wykonywania zezwoleń na odbieranie odpadów komunalnych, a w szczególności kwestie dotyczących metod oraz miejsc odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Podstawowym działaniem mającym na celu prawidłowe wdrożenie systemów selektywnego zbierania odpadów powinno być przeprowadzenie szeroko zakrojonej akcji edukacyjnej adresowanej do wszystkich mieszkańców Gmin powiatu.

Charakterystycznymi parametrami gminnego systemu powinny być:

- Sposób prowadzenia systemu,
- Rodzaje i wielkości pojemników,
- Częstotliwość odbioru.

Na efektywność selektywnego zbierania mają wpływ następujące czynniki:

- dostępność do miejsca zbierania - najlepsze efekty uzyskuje się w przypadku stosowania indywidualnych systemów gromadzenia surowców „u źródła” ich powstawania w obszarze zabudowy jednorodzinnej. Im większa jest odległość od miejsca zamieszkania do punktów zbierania, tym mniejsze jest zaangażowanie mieszkańców,
- ilość zbieranych frakcji – zbyt duża ilość gromadzonych frakcji wpływa negatywnie na efektywność segregacji, surowce wtórne są zanieczyszczone i wymagają dodatkowego segregowania oraz doczyszczenia i uzdatniania,
- stopień świadomości i zaangażowania mieszkańców - efektywność może być zwiększona poprzez akcje informacyjne dla mieszkańców oraz poprzez wprowadzenie systemu motywacji ekonomicznych (np. niższe opłaty za odbiór odpadów stanowiących surowce wtórne).

Selektywne zbieranie odpadów może być zorganizowane wariantowo:

- zbieranie selektywne „u źródła” – polega na segregacji odpadów do worków lub kontenerów ustawionych w obrębie prywatnych posesji. Sposób selektywnego zbierania „u źródła” ma swoje korzenie na terenach wiejskich i tam powinno się go propagować.
- punkty selektywnego zbierania odpadów – są to wydzielone miejsca na terenie osiedli mieszkaniowych i centrów usługowo-handlowych, w których ustawione są oznakowane pojemniki na poszczególne frakcje odpadów. Taki system zbierania odpadów najlepiej sprawdza się na terenach osiedli budownictwa wielorodzinnego, ale jest również stosowany na terenach wiejskich o większym stopniu zagęszczenia zabudowy.

Możliwe systemy organizacji selektywnego zbierania

1) system dwupojemnikowy (workowy) - polega na gromadzeniu odpadów w dwóch pojemnikach:

- pojemnik w kolorze szarym - przeznaczony do gromadzenia odpadów mokrych z przewagą części organicznych, które w zależności od jakości odpadów przeznaczone mogłyby być do kompostowania lub termicznego przekształcenia,
- pojemnik w kolorze zielonym - przeznaczony do gromadzenia odpadów suchych niesegregowanych, które byłyby segregowane w sortowni.

2) system trójpojemnikowy, w którym segreguje się następujące odpady:

- pojemnik zielony na surowce wtórne,
- pojemnik brązowy na odpady ulegające biodegradacji,
- pojemnik szary na pozostałe odpady.

Odpady wielkogabarytowe, budowlane i remontowe, elektryczne i elektroniczne, mineralne, niebezpieczne oraz metale, powstające w strumieniu odpadów komunalnych, należy gromadzić selektywnie na terenie posesji. Należy zapewnić mieszkańcom odbiór tych odpadów przynajmniej raz na kwartał. Odpady te mogą być również przekazywane (wywożone) samodzielnie przez mieszkańców do Wiejskiego Punktu Gromadzenia Odpadów oraz GPZON.

3) system wielopojemnikowy polega na zbieraniu surowców wtórnych do większej ilości pojemników (więcej niż trzech) i zazwyczaj są to:

- pojemnik zielony na szkło,
- pojemnik biały na szkło bezbarwne,
- pojemnik niebieski na papier,
- pojemnik żółty na tworzywa sztuczne,
- pojemnik brązowy na odpady ulegające biodegradacji,
- pojemnik szary na pozostałe odpady.

Odpady te powinny być zbierane selektywnie w każdym indywidualnym gospodarstwie domowym przy wykorzystaniu zestawu kolorowych worków. Odpady zmieszane mogą być zbierane do pojemników lub do worków.

W miejscach zabudowy zwartej, wielorodzinnej, największego nasilenia ruchu mieszkańców (znaczny ruch turystyczny np. przystanki autobusowe oraz szkoły, ośrodki zdrowia), proponuje się zastosowanie zestawów pojemników (typu „Igloo” o zalecanych pojemnościach 1,5 m³) do selektywnego zbierania z wydzieleniem podobnych rodzajów odpadów jak w systemie workowym. Pojemniki powinny być rozstawione przy każdej szkole, ośrodku zdrowia oraz na najbardziej uczęszczanym przystanku autobusowym.

Odbiór odpadów zebranych w tym systemie powinien się odbywać przez upoważnione firmy według z góry określonego harmonogramu, przynajmniej raz na dwa tygodnie.

Tworząc system należy także ustalić częstotliwość odbioru odpadów, przy czym należy pamiętać, że ze względu na obecność odpadów organicznych, latem częstotliwość musi być większa.

W zakresie zbierania odpadów niebezpiecznych zakłada się tworzenie Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON).

Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych może zostać stworzony poprzez:

- budowę wydzielonego obiektu - Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych, odbiór w GPZON odpadów odbywać się będzie bezpośrednio od mieszkańców; GPZON będzie przyjmował odpady niebezpieczne od mieszkańców gminy oraz małych i średnich przedsiębiorstw posiadających lub nie posiadających decyzji na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych;
- zorganizowanie Mobilnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych, odbiór od mieszkańców specjalistycznym samochodem w ustalonych terminach;
- zorganizowanie sieci Miejsc Zbierania Wybranych Odpadów Niebezpiecznych (MZWON) – punkty przyjmujące określone rodzaje odpadów niebezpiecznych od mieszkańców gminy oraz małych i średnich przedsiębiorstw; zbieranie wybranych grup odpadów w miejscach sprzedaży produktów z których te odpady są wytwarzane, punkty te stanowią uzupełnienie GPZON;
- wytypowanie punktów przy ośrodkach zdrowia oraz punktach weterynaryjnych - Placówki Opieki Zdrowotnej (POZ) i Placówki Opieki Weterynaryjnej (POW) przyjmujące odpady grożące infekcją; punkty te stanowią uzupełnienie GPZON;

GPZON może zostać zorganizowany na jeden z przedstawionych sposobów lub może być kombinacją proponowanych sposobów.

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów

Zgodnie z tendencjami UE oraz krajowymi należy dążyć do ograniczenia ilości składowisk odpadów na rzecz instalacji do odzysku. Konieczne jest sukcesywne zamykanie i rekultywacji małych, nieefektywnych a także nie spełniających odpowiednich wymagań składowisk odpadów i zapewnienie funkcjonowania składowisk ponadgminnych. W związku z koniecznością ograniczania ilości składowanych odpadów, nieodzowna jest budowa sortowni, kompostowni oraz innych instalacji do przetwarzania odpadów.

Na terenie powiatu pińczowskiego eksploatowane jest jedno składowisko odpadów komunalnych w Skrzypiowie – gmina Pińczów.

Zgodnie z wytycznymi aktualizacji WPGO 2007-2011 dla województwa świętokrzyskiego oraz informacjami uzyskanymi z urzędów gmin w Kijach i Michałowie, od 2010 roku miejscem składowania odpadów pochodzących z gmin Pińczów, Kije i Michałów będzie planowane składowisko w miejscowości Rzędów – gmina Staszów. Gminy Działoszyce i Złota będą składować odpady na składowisku w miejscowości Sielec- Biskupi.

7.2. Odpady wytworzone w sektorze gospodarczym

Odpady wytwarzane w sektorze gospodarczym powinny być zagospodarowywane we własnym zakresie. Przy wyborze metody unieszkodliwiania należy dążyć do minimalizacji ilości odpadów kierowanych na składowiska przy zwiększeniu udziału odzysku i recyklingu. Należy kierować się względami ekonomicznymi, ekologicznymi oraz uwzględniać osiągnięcia rozwoju najlepszych dostępnych technologii. Zgodnie z Ustawą o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U.2007.39.251 z dnia 1 lutego 2007 r.) przedsiębiorcy powinni realizować obowiązki posiadaczy odpadów zawarte w rozdziale 4 wymienionej ustawy. W szczególności artykuł 17 rozdziału 4 określa:

1. Wytwórca odpadów jest obowiązany do:

- 1) uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, jeżeli wytwarza odpady niebezpieczne w ilości powyżej 0,1 Mg rocznie;*
- 2) przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, jeżeli wytwarza odpady niebezpieczne w ilości do 0,1 Mg rocznie albo powyżej 5 Mg rocznie odpadów innych niż niebezpieczne.*
- 2. Wytwórca odpadów jest obowiązany do uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów, które powstają w związku z eksploatacją instalacji, jeżeli wytwarza powyżej 1 Mg odpadów niebezpiecznych rocznie lub powyżej 5 tysięcy Mg odpadów innych niż niebezpieczne rocznie.*
- 3. W pozwoleniu, o którym mowa w ust. 2, uwzględnia się wszystkie odpady wytwarzane przez danego wytwórcę w danym miejscu.*
- 4. Wymóg uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, pozwolenia na wytwarzanie odpadów, a także przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami nie dotyczy wytwórcy odpadów prowadzącego instalację, na której prowadzenie wymagane jest pozwolenie zintegrowane, o którym mowa w przepisach o ochronie środowiska.*
- 5. Przepisów ust. 1-4 nie stosuje się do odpadów komunalnych, odpadów z wypadków, odpadów powstałych w wyniku klęsk żywiołowych oraz odpadów powstałych w wyniku poważnej awarii lub poważnej awarii przemysłowej.*

Przedsiębiorcy są zobowiązani zawierać stosowne umowy z odbiorcami odpadów, posiadającymi odpowiednie zezwolenia i decyzje.

7.3. Odpady niebezpieczne

Główne założenia systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi:

wdrażanie technik minimalizacji powstawania odpadów u źródła ich powstawania,

- selektywne zbieranie odpadów niebezpiecznych i przekazywania specjalistycznym firmom do odzysku lub unieszkodliwienia;
- organizacja Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON) – min. jeden w każdej gminie,
- zbieranie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest,
- zbieranie i unieszkodliwianie urządzeń i odpadów zawierających PCB,
- zbieranie i unieszkodliwianie odpadów zawierających substancje zubażające warstwę ozonową,
- zbieranie i unieszkodliwianie odpadów pochodzących z akcji ratowniczych.